

Felaktiga utbetalningar

Redovisning av regeringsuppdrag

Specialpedagogiska skolmyndigheten 2024-10-01

Innehåll

Sammanfattning	1
Uppdrag	2
Inledning	2
Avgränsning	2
Genomförande	3
Metod	3
Nuläge	4
SPSM:s statsbidragshantering, en översikt	4
Felaktiga utbetalningar	5
Generella kontroller	6
Identifierade riskområden	6
Genomförda åtgärder	9
Möjligheter och hinder	10
Slutsatser	12
Bilagor	14
Bilaga 1: Förteckning över regleringar	14
Bilaga 2: Förbrukat bidrag per anslag 2023	16

Sammanfattning

I den här rapporten redovisas regeringsuppdraget om felaktiga utbetalningar som ingår i myndighetens regleringsbrev.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har genomfört en riskanalys avseende felaktiga utbetalningar av samtliga våra bidrag. Utifrån den genomförda riskanalysen är vår bedömning att vi inte har utbetalat bidrag till oseriösa eller kriminella aktörer. SPSM ser ändå behov av tydligare information till de sökande och fler kontroller utifrån den genomlysning vi har gjort.

Statskontoret beskriver i sin rapport Korrekta utbetalningar av statligt stöd till företag och andra juridiska personer (2023:19) att risken för felaktiga utbetalningar är högre vad gäller stöd till privata aktörer jämfört med offentliga aktörer. Det förhållningsättet har vi tillämpat när vi har värderat riskerna inom vår bidragshantering.

Vi har identifierat fyra områden med förhöjd risk inom de bidrag som kan sökas av privata aktörer:

- Lönekostnader
- Deltagares närvaro
- Start av ny verksamhet
- Dubbelfinansiering

Vi har genomfört flera åtgärder, exempelvis förtydligad information till bidragsmottagare, utökade stickprovskontroller kopplat till lönekostnader samt även vissa utökade registerkontroller. Vi kommer att utvärdera den pågående stickprovsgranskningen för att avgöra vilka systematiska kontroller som ska ske fortsättningsvis.

SPSM ser möjligheter till förbättrad kontroll kopplat till den pågående utvecklingen av ett nytt systemstöd för statsbidragshantering. Vi ser också att det finns ytterligare möjligheter till förtydligad information i samband med ansökan om stöd.

SPSM stödjer de förslag som Statskontoret lämnat till regeringen om en ökad tydlighet och enhetlighet i de förordningar som styr statsstöden, eftersom vi uppfattar att det kan motverka felaktiga betalningar. Vi utvecklar detta resonemang i avsnittet Slutsatser. Vi ser samtidigt att kontrollerna behöver hållas på en rimlig nivå och att de ska genomföras inom de bidrag där det finns störst risk för felaktigheter.

Uppdrag

Inledning

Denna rapport svarar mot särskilt uppdrag i SPSM:s regleringsbrev 2024: ”Specialpedagogiska skolmyndigheten ska stärka sina åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar av stöd till oseriösa eller kriminella aktörer. Specialpedagogiska skolmyndigheten ska till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2024 redovisa genomförda åtgärder och vilka möjligheter och hinder myndigheten ser för att motverka felaktiga utbetalningar.”

Avgränsning

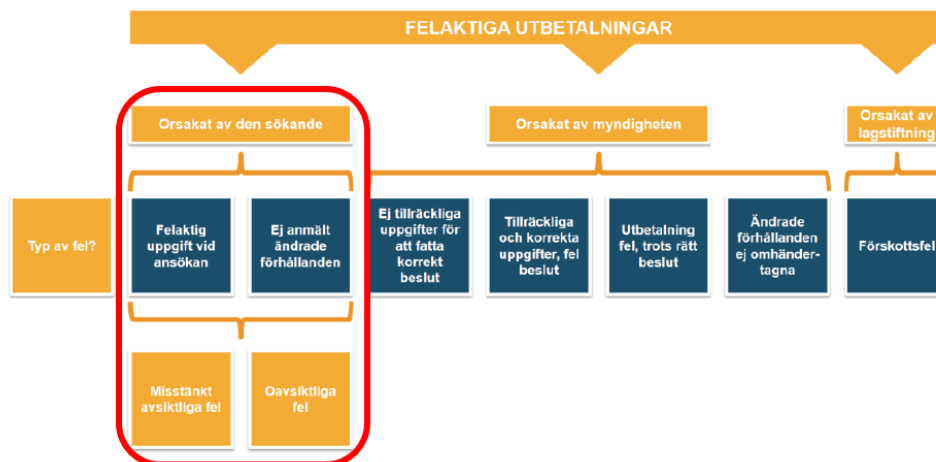
Regeringsuppdraget är avgränsat till att belysa risker och åtgärder för felaktiga utbetalningar till oseriösa och kriminella aktörer specifikt. I rapporten lyfter vi därför inte generella risker för felaktiga utbetalningar av stöd, även om SPSM inom ramen för intern kontroll ständigt arbetar för att begränsa även dessa risker.

I Ekonomistyrningsverkets (ESV) modell¹ för orsaksindelning av felaktiga utbetalningar nedan visualiseras att begreppet felaktiga utbetalningar innefattar flera delar. Denna rapport avgränsas till fel orsakade av den sökande.

---

¹ ESV:s rapport Omfattningar av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (ESV 2023:22)

Figur 1. Modell för orsaksindelning av felaktiga utbetalningar (ESV)

Genomförande

Metod

Inledningsvis har vi samverkat med Ekobrottsmyndigheten (EBM) för att ta del av deras erfarenheter och informera om SPSM:s olika typer av bidrag och bidragsmottagare. Samverkan gav oss en bild av hur EBM utifrån sina kunskaper ser på de största riskerna avseende oseriösa och kriminella aktörer när det gäller ekonomisk brottslighet i välfärdssektorn. Vi har också inom ramen för denna återrapportering haft ett erfarenhetsutbyte med Skolverket kring deras motsvarande uppdrag, samt tagit del av rapporter och webinarier inom området genom Statskontoret och ESV.

Vi har genomfört en riskanalys avseende felaktiga utbetalningar inom samtliga SPSM:s bidrag. Det har skett i form av en genomlysning med fokus på om felaktiga utbetalningar skett samt bedömningar av vilka olika typer av risker det finns och inom vilka bidrag de största riskerna finns. Riskanalysen har resulterat i ett antal riskområden där vi bedömer att det finns en förhöjd risk och detta beskrivs vidare längre fram i rapporten. Vi har också tagit fram förslag på kontrollåtgärder för att begränsa riskerna inom de områden där vi bedömt att de största riskerna finns.

Nuläge

SPSM:s statsbidragshantering, en översikt

SPSM hanterar ett tiotal statsbidrag fördelade på sex olika anslag. Den totala bidragsbudgeten är drygt 500 miljoner kronor och det är omkring 650 mottagare som får bidrag varje år. Syftet med bidragen är att stärka barn, elever och vuxna med funktionsnedsättning och deras rätt till utbildning och kommunikation. Bidragen ska främja lika möjligheter till utbildning och kommunikation för barn, elever och vuxna med funktionsnedsättning, genom att stödja anpassad undervisning och tillgängliga lärmiljöer samt ge stöd till produktion av anpassade läromedel.

Diagram 1. Andel av SPSM:s totala bidragsbudget per anslag år 2023

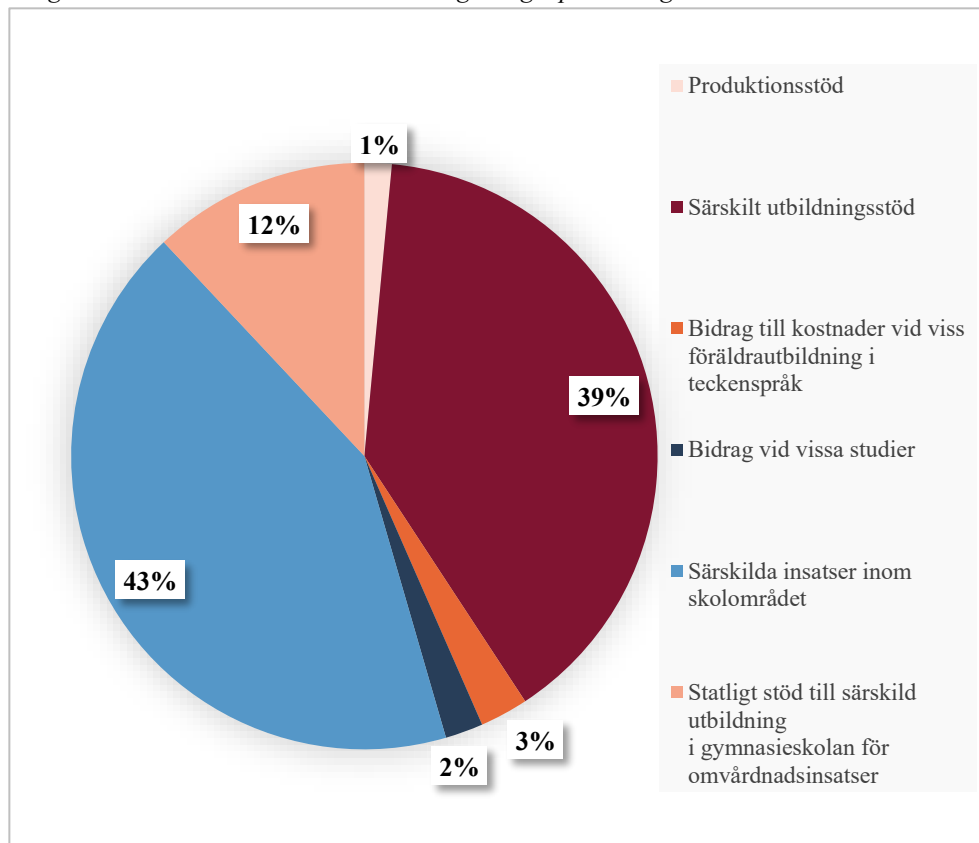

Diagram 1 visar fördelningen mellan SPSM:s sex anslagposter för bidragsåret 2023. De två största anslagen, särskilt utbildningsstöd och särskilda insatser på skolområdet står för drygt 80 procent av bidragsbudgeten. Mottagarna av dessa bidrag är kommunala huvudmän, folkhögskolor och fristående huvudmän.

Majoriteten av bidragen fördelas återkommande till samma mottagare över tid. Flera av bidragen är verksamhetsbidrag och inom dessa sker utöver handläggningen vanligtvis en årlig kontakt mellan SPSM och mottagaren, exempelvis i form av huvudmannadialoger eller verksamhetsbesök. Vid verksamhetsbesök intervjuas både personal och den målgrupp som bidraget riktas till. Inom två bidrag genomför vi regelbundna enkäter till målgruppen för att följa upp hur de uppfattar stödet som ges. När det gäller bidraget produktionsstöd för läromedelsframställning, som är ett både konsultativt och ekonomiskt stöd till kommersiella aktörer, finns på grund av stödets art löpande nära kontakter mellan SPSM och bidragsmottagaren. Det ger oss god kännedom om läromedelsmarknaden och särskilt om de producenter vi ger stöd till.

Under 2024 har SPSM identifierat risker samt påbörjat ett arbete med att se över vilket behov det finns av utökade strukturella kontroller av utbetalade bidrag. Detta arbete har hittills resulterat i en pågående stickprovsgranskning som syftar till att upptäcka om det finns felaktigheter i utbetalda bidrag och av vilken anledning. När denna stickprovsgranskning är avslutad och utvärderad, kommer vi att ta ställning till om vi bör gå vidare med fler systematiska kontroller och vilka former de i så fall ska ha. I dagsläget utgår vi från ett tillitsbaserat förhållningssätt, vilket innebär att bidragsmottagare inkommer med en ekonomisk redovisning efter genomförd insats. Endast i undantagsfall begär vi även att de ska styrka redovisningen med ytterligare underlag, som exempelvis revisorsintyg av auktoriserad revisor. Detta sker på förekommen anledning, exempelvis utifrån särskild styrning i förordning² eller utifrån avvikelser som framkommit i det löpande uppföljningsarbetet.

Felaktiga utbetalningar

När SPSM konstaterat att en felaktig utbetalning har skett inom ett bidrag, fattas beslut om återkrav. Hittills har SPSM inte haft några problem med att driva in återkraven. Orsaker till återkraven är följande:

- Utbetalning har skett i förskott och utfallet har blivit lägre än det prognostiserade bidraget

---

² Förordning (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd

- Felaktigheter i inlämnade uppgifter
- Dubbelfinansiering har förekommit

Vi har ytterst sällan haft skäl att misstänka avsiktliga fel vid utredning av återkrav.

I dagsläget kräver vi varje år tillbaka ungefär 2 procent av den totala bidragsbudgeten som är drygt 500 miljoner kronor.

Generella kontroller

SPSM gör vissa generella kontroller av samtliga betalningsmottagare, såsom bank- och plusgiro, registreringsbevis, F-skattsedel och eventuella skatteskulder. Dessa generella kontroller gäller leverantörer såväl som bidragsutbetalningar.

Identifierade riskområden

Statskontoret beskriver att risken för felaktiga utbetalningar är högre vad gäller stöd till privata aktörer jämfört med offentliga aktörer.³ De offentliga aktörerna har generellt en god förmåga att hantera återkrav och det finns en större insyn i offentliga aktörers verksamhet. SPSM delar Statskontorets bedömning och fokus ligger därför på de bidrag som även går till andra aktörer än de offentliga.

Genom en övergripande riskanalys av alla statsbidrag har vi identifierat inom vilka områden i bidragsprocessen det finns en förhöjd risk för att oseriösa eller kriminella aktörer kan finnas bland bidragsmottagarna.

---

³ Statskontorets rapport *Korrekta utbetalningar av statliga stöd till företag och andra juridiska personer* (2023:19, s. 20)

Diagram 2. Andel av den totala statsbidragsbudgeten per typ av bidragsmottagare år 2023

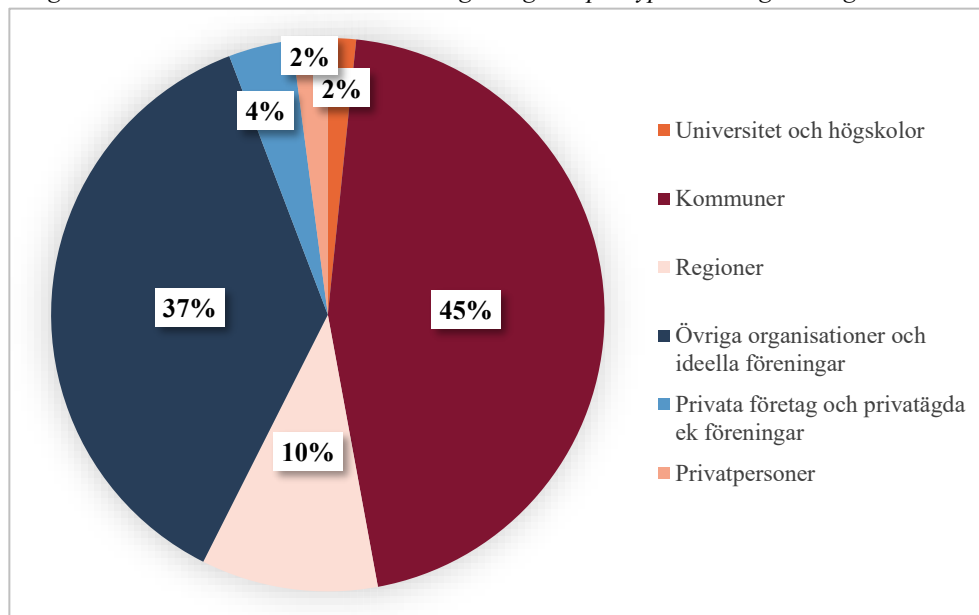

Diagram 2 visar utbetalat statsbidrag fördelat på typ av aktör under 2023. Offentliga aktörer såsom universitet och högskolor, kommuner och regioner tar emot över 57 procent av de olika bidragen. Övriga organisationer och ideella föreningar tar emot 37 procent och omfattar framför allt folkhögskolor. Privata företag och privatägda ekonomiska föreningar samt privatpersoner har tagit del av sex procent av totalt utbetalade bidrag.

Den genomlysning som skett inom ramen för detta uppdrag och de ordinarie kontroller som sker löpande visar att vi ännu inte identifierat några felaktiga utbetalningar som är avsiktligt orsakade av bidragsmottagarna. Det går trots detta inte att utesluta att det finns oupptäckta felaktigheter i de redovisade uppgifter som lämnats in. Vi bedömer dock att det inte är resurseffektivt eller ens möjligt att granska samtliga bidrag med utökade kontroller. Vi har heller inte funnit att det är motiverat, då det hittills saknas indikationer på felaktiga utbetalningar. Vi har dock identifierat fyra riskområden inom statsbidragsprocessen där vi bedömer att det finns en viss risk för felaktiga utbetalningar till kriminella och oseriösa aktörer. Riskområdena är lönekostnader, rapportering av deltagares närvaro, start av ny verksamhet samt dubbelfinansiering. Inom riskområdet lönekostnader behöver vi samla in mer underlag för att bedöma risken ytterligare och avgöra om det bör läggas mer resurser på kontrollerande åtgärder.

Lönekostnader

Inom majoriteten av våra bidrag kan man söka bidrag för lönekostnader och vid ansökan efterfrågas uppgifter om antalet tjänster, omfattning och lönekostnad. Vi har bedömt att det inte är ändamålsenligt och dessutom rättsligt tveksamt att samla in individuppgifter för den personal vars löner bidraget går till. Det innebär att det finns en risk att en huvudman kan få högre ersättning för lönekostnader än man faktiskt har haft utan att det upptäcks under handläggningen.

Rapportering av deltagares närvaro

Risken för felaktig rapportering av en deltagares närvaro finns i flera bidrag, men det får direkt effekt på bidragsbeloppet endast i ett bidrag som söks av privatpersoner, vilka företräds av folkhögskolor. Det finns en möjlig risk att folkhögskola och deltagare i samverkan skulle kunna rapportera närvaro som inte har ägt rum. Det skulle innebära att folkhögskolan felaktigt får bidrag från Folkbildningsrådet och deltagaren felaktigt får bidrag från SPSM. Risken bedöms som låg, eftersom det skulle innebära att en representant för en folkhögskola och en privatperson tillsammans söker bidrag på helt felaktiga grunder. Såvitt SPSM känner till har detta aldrig inträffat.

Start av ny verksamhet

Inom ett bidrag finns en möjlig risk för att oseriösa eller kriminella aktörer kan starta upp en ny verksamhet och motta en delutbetalning innan SPSM kan identifiera bristen och stoppa följande utbetalning. Orsaken till riskbedömningen är att bidraget baseras på planerad verksamhet. Det är svårt utifrån förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar att avslå en ansökan utifrån en misstanke att den nya aktören inte är lämplig. När det gäller nya bidragsmottagare för produktionsstöd på den kommersiella marknaden, sker det alltid kontroll av vilka läromedel de tidigare producerat och vilken verksamhet de har registrerat för att så långt som möjligt säkerställa att aktörerna är seriösa.

Dubbelfinansiering

Det finns alltid risk för att en bidragsmottagare söker och får stöd för samma insats från flera bidragsgivare. Vi bedömer att det är tidskrävande och svårt att kontrollera denna risk, eftersom det kräver att vi har samlat in personuppgifter och att vi kan samköra dessa mot andra register. I dagsläget

bedömer vi inte att det är möjligt att samköra de personuppgifter vi har gällande vuxenstuderande mot till exempel Försäkringskassan på grund av sekretess. Vi informerar de sökande om att det inte är tillåtet att söka bidrag för insatser som de får finansiering för från någon annan part.

Genomförda åtgärder

SPSM:s arbete med att kontrollera utbetalade bidrag och verifiera att bidraget gått till den avsedda insats som mottagaren redovisat bygger främst på mottagarens egna uppgifter. Det förekommer att vi genomför vissa fördjupade kontroller om vi får indikationer på att en bidragsmottagare inte uppfyllt det som SPSM har beslutat. Fördjupade kontroller som har gjorts tidigare är exempelvis stickprovsgranskning av inlämnade uppgifter och oberoende granskning av bidragsmottagarens bokföring. Vi har ännu inte identifierat några indikationer på att kriminella eller oseriösa aktörer beviljats bidrag. Kommersiella aktörer, ideella föreningar och privata aktörer, där det kan finnas särskilda skäl att göra kontroller för att bedöma aktörens lämplighet, utgör en mycket liten andel av bidragsmottagarna för SPSM:s del. Vi bedömer inte att vi ska göra den typen av kontroller. Vi har dock inlett ett arbete under året med att analysera behovet av fler ändamålsenliga kontroller utifrån den genomförda riskanalysen. De kontrollåtgärder vi utvecklar är av både förebyggande och åtgärdande karaktär. Nedan presenteras de åtgärder som har genomförts eller är planerade att genomföras.

Tydligare information till sökande och fler kontroller

För att tydliggöra för de sökande att det finns en risk att bli upptäckt vid eventuellt fusk har SPSM förtydligat informationen till bidragsmottagare om att myndigheten kan komma att göra utökade kontroller och uppföljning. Som vi lyfter ovan har vi konstaterat fyra riskområden där en bidragsmottagare skulle kunna få bidrag felaktigt, men där riskvärdena varierar. Vi bedömer att det framför allt är efterkontroller som kan leda till att vi finner eventuella felaktigheter. Det finns framför allt behov av efterkontroller av redovisade lönekostnader.

Som kontrollåtgärd för att motverka denna risk har även ett arbete inletts med utökade stickprovskontroller inom ett bidrag med förhöjd risk.

Stickprovsgranskningen innefattar ett urval av huvudmän som ska inkomma med kompletterande uppgifter för att verifiera mottaget bidrag, såsom exempelvis personalens tidredovisning i syfte att kontrollera att den stämmer överens med tidigare lämnade uppgifter. Bidrag för lönekostnader utgör den största delen av våra bidrag och kontroller riktade mot detta område bedöms därmed också ha störst effekt.

Vi bedömer att det sällan finns behov av att göra fördjupade kontroller i samband med ansökningsförfarandet, eftersom vi inte har identifierat några särskilda risker där. Det är också oftast andra myndigheter som ansvarar för granskning och tillsyn av de huvudmän som kan söka bidrag av SPSM. Till exempel ansvarar Folkbildningsrådet för granskning av folkhögskolor. De arbetar med både regelbundna granskningar och särskilda granskningar vid misstanke om oegentligheter. SPSM har under året stärkt samverkan med Folkbildningsrådet kring kontroller för att öka informationsutbytet om felaktiga utbetalningar av statsbidrag. Vi har också infört en rutin för att kontrollera de fristående skolornas tillstånd hos Skolinspektionen.

Ytterligare en genomförd åtgärd är utökade registerkontroller inom två bidrag. En registerkontroll som vi infört i våra rutiner är att säkerställa att revisorsintyg är signerade av revisorer som är auktoriserade eller godkända hos Revisorsinspektionen. Sammanfattningsvis handlar kontrollarbetet till största delen om stickprovsgranskningar av olika underlag för att i efterhand verifiera att utbetalat stöd använts till avsett ändamål.

Möjligheter och hinder

Det finns såväl möjligheter som hinder för att motverka felaktiga utbetalningar av stöd till oseriösa eller kriminella aktörer. Om hindren åtgärdas kan de ses som en möjlighet till ett bättre arbete med uppföljning och kontroller av utbetalningar.

Inom arbetet med att upptäcka och åtgärda felaktiga utbetalningar har SPSM inte identifierat några konkreta hinder för att få utföra grundläggande kontroller eller genomföra återkrav av utbetalat statsstöd. Juridiskt är det mer svårbedömt vilka krav och kontroller som har sin grund i rättsordningen (5 § förvaltningslagen [2017:900]). Den föreskriftsrätt SPSM har ger framför allt möjlighet att besluta om regler för verkställighet av aktuell

förordning. Enligt praxis finns det härutöver möjlighet för en myndighet att ställa krav i samband med statsbidrag, så länge kraven har någon grund i rättsordningen.

En möjlighet är myndighetens pågående arbete med ett nytt systemstöd. Det nya systemstödet ger SPSM möjligheter att automatisera vissa kontroller som idag kräver manuella resurser. Ett uppdaterat systemstöd innebär också ökade möjligheter att se över hur olika delar i systemet samverkar. Förtydligad information till mottagare av statsbidrag om att SPSM genomför kontroller kan också förebygga att bidragen utnyttjas av oseriösa aktörer.

SPSM betalar ofta ut relativt små summor i statsstöd. Det är resurskrävande och kräver i vissa fall spetskompetens att genomföra djupa eller breda kontroller och det går inte alltid att samla in verifierande uppgifter. Det kan vidare vara svårt att kontrollera att statsstödet faktiskt använts till det avsedda ändamålet, exempelvis att en redovisad kostnad har använts till de personella resurser som stödet avsett. Förutom att det kan föreligga juridiska hinder att kontrollera dubbelfinansiering, se nedan, kan det också vara praktiskt svårt att göra det. Det här beror både på att SPSM oftast inte tar in personuppgifter kopplade till personalkostnader och att det idag inte finns någon praktisk möjlighet att ta reda på om mottagaren eventuellt fått bidrag från någon annan myndighet.

Ur ett juridiskt perspektiv kan, på det sätt Statskontoret⁴ beskriver, otydlighet i statsstödsförordningarna försvåra att ställa sådana krav på bidragsmottagaren att stöd till oseriösa eller kriminella aktörer kan undvikas.

Statsstödsförordningarna är olika utformade vad gäller krav som får ställas på bidragsmottagaren. En översikt av villkor m.m. i de bidrag som beslutas av SPSM finns i bilaga 1. I förordning (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar anges exempelvis att bidragsmottagare ska lämna de uppgifter SPSM begär. I förordning (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd står ungefär samma sak, nämligen att bidragsmottagaren är skyldig att lämna sådan ekonomisk och annan redovisning till SPSM som myndigheten begär och att revisorsintyg ska lämnas. Villkoren för sådana stöd som enbart regleras i myndighetens regleringsbrev är mycket kortfattat beskrivna. Det kan ge

---

⁴ Korrekta utbetalningar av statliga stöd till företag och andra juridiska personer, 2023:19

myndigheten ett visst handlingsutrymme, men skapar samtidigt en osäkerhet om under vilka förutsättningar bidraget kan ges och om vilka kontroller som kan göras i samband med bidragsgivning och uppföljning.

Även sekretess kan leda till att SPSM inte kan få den information från andra myndigheter som behövs för vissa kontroller, exempelvis information från Försäkringskassan om huruvida förutsättningar för bidraget föreligger eller om dubbelfinansiering kan förekomma.

Slutsatser

Den löpande statsbidragshanteringen samt vår riskanalys visar att bidrag inte har betalats ut till felaktiga eller oseriösa aktörer. Vi ser dock behov av ytterligare kontroller. Vi har hittills inte konstaterat några tecken på oegentligheter, men det finns ändå en risk för att bidragsmottagare kan ha fått ett för högt bidrag. Vi kräver årligen åter bidrag, men det beror främst på ändrade förhållanden hos huvudmannen. Vi bedömer inte att det finns behov av omfattande kontroller i samband med ansökan, utan att det snarare handlar om att avgöra när det är effektivt och nödvändigt med fler efterkontroller för att verifiera de inkomna redovisningarna. När vi har sammanställt resultatet från den pågående stickprovsgranskningen kan vi bedöma vilka systematiska kontroller som bör ske framöver.

Det finns inte en typ av kontroll som passar alla bidrag. Vad som ska kontrolleras beror på bidragets villkor och de krav som finns i varje bidrags regelverk. Utökade kontroller är tidskrävande och det måste finnas stöd för dem i bidragens förordningar, vilket i vissa fall kan behöva utredas ytterligare. Vi har också erfarenhet av att det är administrativt tungt att hantera verifierande underlag. Det måste finnas en balans mellan omfattande kontroller och en smidig hantering av bidrag. Vi gör idag vissa platsbesök, vilket är lärorikt i flera hänseenden. Att besöka en bidragsmottagare innebär dock inte att det är möjligt att verifiera fullt ut att bidraget har använts korrekt. Det är emellertid ett bra komplement, såtillvida att vi får se att verksamheten existerar och får möjlighet att möta personal och deltagare.

Statskontoret har lämnat förslag på att regeringen bör ta fram principer för vilka bestämmelser som ska regleras i alla statsstödförordningar, bland

annat beskrivning av syftet med stödet, om ett beslut får förenas med specifika villkor samt om den utbetalande organisationen får genomföra återkrav eller stoppa utbetalningar om tidigare återkrav inte har betalats tillbaka.⁵ SPSM instämmer i dessa förslag och ser att en sådan ökad tydlighet skulle stödja myndigheten i en effektivare utformning av kontrollerna och ge en ökad trygghet när det gäller vilka kontroller vi får göra.

En ökad tydlighet behövs också i vissa fall när det gäller bidragens ändamål. Några av våra bidrag saknar förordning,⁶ vilket innebär att det finns svårigheter att reglera vad som ryms inom ramen för bidraget. Behovet av tydligare reglering gäller inte alla SPSM:s bidrag, men det finns ett sådant behov när det gäller bidraget till utgifter för utvecklingsprojekt och analyser som syftar till att öka måluppfyllelsen eller öka kunskapen när det gäller olika pedagogiska arbetssätt vad avser barn och elever med funktionsnedsättning.

---

⁵ Korrekta utbetalningar av statliga stöd till företag och andra juridiska personer, 2023:19, avsnitt 1.5.2

⁶ Bidrag till utgifter för utvecklingsprojekt och analyser som syftar till att öka måluppfyllelsen eller öka kunskapen när det gäller olika pedagogiska arbetssätt vad avser barn och elever med funktionsnedsättning, stöd för särskilt anordnad utbildning för ungdomar med svår synnedsättning som efter grundskolan behöver ett s.k. mellanår innan de börjar gymnasial utbildning och bidrag till utgifter för omvårdnadsinsatser vid gymnasieskolor med utbildning som är speciellt anpassad för svårt rörelsehindrade ungdomar. Bidrag får betalas ut som bidrag till Synskadades Riksförbund för teknisk anpassning av studiematerial. Minst 90 procent av beviljade bidrag ska avse kostnader för sådan anpassning.

Bilagor

Bilaga 1: Förteckning över regleringar

Författningsreglerad möjlighet att ställa	... krav på bidragsmottagaren som en förutsättning för att bevilja bidrag	...andra krav som får/ska ställas inför ansökan, t.ex. för att undvika dubbelfinansiering	...begära in eller kontrollera underlag för att styrka sökandens uppgifter	...att återkräva utbetalat bidrag	Bidragets syfte i författning eller i regleringsbrev.
Förordning (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar	Förutsättningar för lokalt utvecklingsarbete och erbjuda en teckenspråkig miljö., Kunna erbjuda internatboende och bamtillsyn.	Bidragsmottagaren ska i samband med ansökan lämna uppgift om beräknad omfattning och kostnadsberäkning för utbildning.	Bidragsmottagare ska lämna de uppgifter SPSM begär.	Om någon bestämmelse eller något villkor som gäller för utbildningen i väsentlig utsträckning har åsidosatts.	Ge föräldrarna sådana färdigheter att de på ett funktionellt sätt kan använda teckenspråk.
Förordning (2007:1345) om statsbidrag vid vissa studier för personer med funktionsnedsättning	Bidrag lämnas till person med funktionsnedsättning eller anhörig. Bosatt i Sverige	Bidrag får inte lämnas om deltagaren fått vissa andra stöd, t.ex. studiestöd.	Den enskilde ska ha styrkt hen bedrivit aktuella studier. Bidrag betalas ut efter rekvisition där den studerande ska lämna uppgifter på heder och samvete. SPSM ska begära att den studerande lämnar de uppgifter som behövs för att bidraget ska kunna betalas ut.	Om den som genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har orsakat att statsbidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp är återbetalningskyldig. Detsamma gäller den som på något annat sätt har fått statsbidrag felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta.	Öka kunskapen om funktionsnedsättningen och förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del i samhällslivet.
Förordning (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd	Mottagaren är universitet eller folkhögskola.	Stödet <i>bör</i> inte tillgodoses av bla kommunen eller Försäkringskassan. Vid beräkning av bidraget ska SPSM ta hänsyn till om statsbidrag lämnas på annat sätt för det särskilda utbildningsstödet eller de särskilda utbildningsinsatserna eller om	Bidragsmottagaren är skyldig att lämna sådan ekonomisk och annan redovisning till SPSM som myndigheten begär. Revisorsintyg ska lämnas.	Den som har tagit emot statsbidrag enligt förordningen är återbetalningskyldig, bla om mottagaren fått felaktigt belopp och borde att insett det eller om bidraget inte använts för det ändamål det beviljats.	Underlätta studier för personer med funktionsnedsättning.

		kommunalt bidrag lämnas för stödet eller insatserna.			
		Beslut om bidrag får förenas med villkor.			
Förordning (1991:931) om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet	Mottagare är huvudman inom skolväsendet	Saknas	Bidragsmottagaren är skyldig att lämna sådan ekonomisk och annan redovisning till Specialpedagogiska skolmyndigheten som myndigheten begär.	Den som har tagit emot statsbidrag enligt denna förordning är återbetalningskyldig, bla om bidraget lämnats felaktigt och mottagaren borde ha insett det eller om mottagaren inte följt villkor som framgår av beslut om bidrag.	Inget direkt beskrivet ändamål, men insatser av regional art definieras som ”samordnade utbildningsinsatser för elever med funktionsnedsättning eller med andra särskilda behov, som i stor utsträckning kommer även sådana elever till del vilka har en annan hemkommun...”
Förordning (1991:978) om statsbidrag till produktion av vissa läromedel	Saknas	Kompetens om läromedel och tillgång till försäljnings- och distributionskanal. (SKOLFS)	Saknas	Återbetalning av ej förbrukade medel + återkrav om villkoren för lämnat stöd ej uppfyllts (SKOLFS)	Inget uttryckligt, men indirekt rimligen att läromedel ska vara tillgängliga för och anpassade till alla, oavsett funktionsförmåga.
Regleringsbrev (utvecklingsprojekt och mellanåret)	Saknas	Saknas	Saknas	Saknas	Ökad måluppfyllelse eller ökad kunskap när det gäller olika pedagogiska arbetssätt vad avser barn och elever med funktionsnedsättning. respektive ungdomar med svår synnedsättning ett så kallat mellanår.

Bilaga 2: Förbrukat bidrag per anslag 2023

Tabellen visar totalt beviljat belopp per anslag 2023 samt antal beviljade ansökningar och antal utvecklade läromedel för samma år.

Anslag	2023	
	Utfall antal ⁷	Belopp (tkr)
Bidrag till kostnader vid viss föräldrautbildning i teckenspråk/Statsbidrag till utbildning	5	13 520
Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan/omvårdnadsinsatser	4	61 725
Särskilda insatser inom skolområdet. Innefattar bidrag till utbildningsanordnare avseende regionala utbildningsinsatser, särskild undervisning på sjukhus, utvecklingsprojekt, mellanår för elever med grav synnedsättning och anpassade lärmiljöer som del av särskilt stöd.	240	218 841
Bidrag till vissa studier. Innefattar bidrag till studerande inom folkbildningen och kommunal vuxenutbildning samt till elever inom komvux som anpassad utbildning.	287	10 746
Särskilt utbildningsstöd. Innefattar bidrag till folkhögskolor, universitet och högskola samt bidrag till Synskadades Riksförbund för att underlätta studier för personer med funktionsnedsättning	146	202 146
Produktionsstöd	72 ⁸	7 726 ⁹
Total beviljat	754	514 704

⁷ Antal beviljade ansökningar

⁸ Antal utvecklade läromedel genom produktionsstöd

⁹ Totalt bidragsbelopp motsvarar inte antal läromedel i utfall för samma år, eftersom bidrag ges för utveckling under 1–3 år.